

Maak dure bestuurders en ingewikkelde cao's overbodig

Nooit meer zorgorganisaties

Alleen een radicale scheiding tussen zorg en organisatie doet recht aan de cliënt. Maak huisvesters verantwoordelijk voor goede woningen en zorgondernemers voor zorg op maat, met de regie bij de burger. Heel eenvoudig.

door Ben Stoelinga fotografie stock.xchng

Om de bureaucratie, bedrijfsmatig werken en 'goudgerande vertrekpremies' tegen te gaan en directe zorgverlening te promoten, is het volgens sommigen nodig dat zorgorganisaties een vast budget krijgen en de marktwerking wordt afgeschaft. Ik deel de aandacht voor het primaire proces. Maar ik vraag me serieus af of we met vaste bedragen verstrekken wel ver genoeg gaan. Dat organisaties zich voortdurend uitbreiden, is een haast natuurlijk proces. En dat proces van steeds meer en steeds grotere instituten creëert eigen wetmatigheden. Bureaucratie is nog het minste, elkaar pesten in het verzorgingshuis lijkt me erger.

Meer handen

Het voortdurende pleidooi voor meer handen aan het bed geeft het beste weer hoe ver wij van de cliënt en zijn problemen verwijderd zijn geraakt. Als verschraving van de zorg het probleem is, dan blijft de oplossing - meer bedden en meer personeel - binnen de institutionele context. Dat is dus waar de cliënt volgens mij mee zit.

Institutionalisering ontmoedigen lukt niet met de kaaschaaf van 'ietsje minder hier' en 'ietsje meer daar' en een cao-salaris voor de directeur. Ik pleit daarom voor een meer disruptieve benadering: een radicale scheiding tussen zorg en organisatie. Dit in aanvulling op het al bekende financieel en beleidsmatig scheiden van wonen en zorg. Huisvesters nemen in het laatste geval hun huisvestingsplicht zo serieus, dat ze ook onderdak bieden aan burgers voor wie intensieve hulp aanwezig moet zijn. Kleinschalig wonen - in de groep of in elkaars nabijheid - is daar een goed voorbeeld van.

Geen directeuren

Bij het scheiden van zorg en organisatie financieren we alleen de zorg. En die is gericht op het ondersteunen van mensen bij de participatie. Vervolgens bieden ZZP'ers ondersteuning. Samen met informele ondersteuners vormen zij het netwerk van de cliënt. Een van deelnemers aan het netwerk zorgt voor samenhang en continuïteit en legt verbindingen met de lokale omgeving. Voor dat casemanagement is geld beschikbaar. Dat is alles. Geen organi-

saties meer, dus ook geen directeuren en bestuurders en geen cao. Ik gun iedereen zijn collectieve regeling, maar de vakbonden zijn net zo goed gevangen in het institutionele web. Neem bijvoorbeeld hun krampachtige houding ten opzichte van het PGB: "Meer keuzevrijheid: oké, maar kom niet aan ons personeel."

Eenvoudig

Uitgangspunt is dat iedereen kan wonen, niemand uitgezonderd. Vervolgens vervang je bestuurderschap door ondernemerschap en zorgleverantie door het ondersteunen van de burger. En dit aanbod laat je niet langer krachteloos ontvangen, maar daarbij krijgen burgers eigen verantwoordelijkheid en regie, ook mensen met ernstige gezondheidsproblemen. Het nieuwe adagium is 'Nooit meer zorgorganisaties'. Zo eenvoudig en zo stimulerend kan het zijn!

Ben Stoelinga is adviseur bij Vilans, Kenniscentrum voor langdurende zorg. Hij schreef deze opinie op persoonlijke titel.